

Anticiperen op extreme neerslag

“welkom in het nieuw klimaat”

Tauw

Groen moet je doen
14 juni 2016

Expert stedelijk water, Tauw
Lector Water in en om de stad, Hogeschool van Amsterdam

'Welkom in het nieuwe klimaat'

🕒 DO 2 JUNI, 07:52 [BINNENLAND](#)

Asten TOM SWINKELS / NOS OOGGETUIGE

'Welkom in het nieuwe klimaat'

🕒 DO 2 JUNI, 07:52 [BINNENLAND](#)

'Welkom in het nieuwe klimaat'

🕒 DO 2 JUNI, 07:52 [BINNENLAND](#)

Afgelopen nacht trok noodweer over [Noord-Brabant](#) en [Limburg](#) en hadden [Duitsland](#) en [Frankrijk](#) te kampen met extreem hoge waterstanden. Het was niet voor het eerst dit jaar dat we te maken hadden met extreem weer.

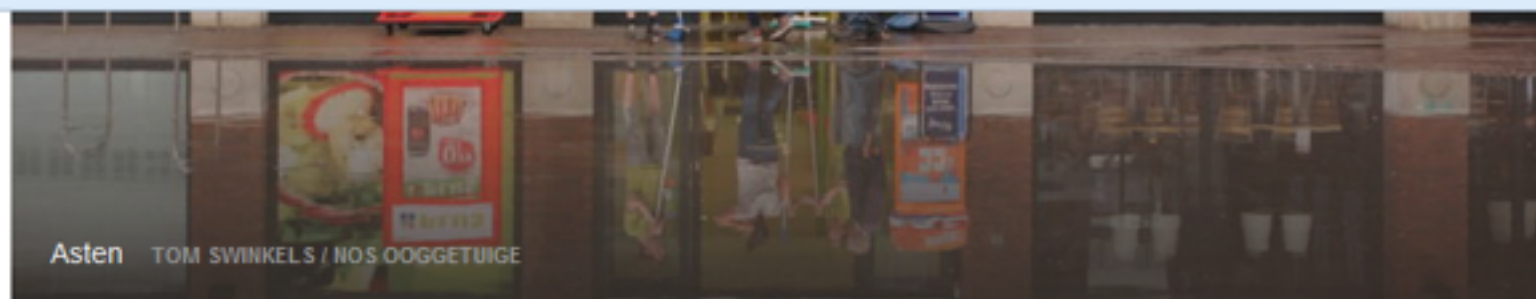

Afgelopen nacht trok noodweer over [Noord-Brabant en Limburg](#) en hadden [Duitsland](#) en [Frankrijk](#) te kampen met extreem hoge waterstanden. Het was niet voor het eerst dit jaar dat we te maken hadden met extreem weer.

"Welkom in het nieuwe klimaat", zegt NOS-weerman Gerrit Hiemstra. "Dit zijn voorbeelden van weersituaties die we waarschijnlijk in de toekomst vaker mee zullen maken."

Heftigere buien

Volgens Hiemstra wordt dit voorspeld in de [klimaatscenario's](#) die het KNMI een

Afgelopen nacht trok noodweer over [Noord-Brabant en Limburg](#) en hadden [Duitsland](#) en [Frankrijk](#) te kampen met extreem hoge waterstanden. Het was niet voor het eerst dit jaar dat we te maken hadden met extreem weer.

"Welkom in het nieuwe klimaat", zegt NOS-weerman Gerrit Hiemstra. "Dit zijn voorbeelden van weersituaties die we waarschijnlijk in de toekomst vaker mee zullen maken."

Heftigere buien

Volgens Hiemstra wordt dit voorspeld in de [klimaatscenario's](#) die het KNMI een aantal jaren geleden heeft ontwikkeld. De laatste scenario's zijn in 2014 gemaakt. Daarin staat dat we in Nederland rekening moeten houden met hogere temperaturen, een sneller stijgende zeespiegel, nattere winters, heftigere buien en kans op drogere zomers.

Het gaat vaker en harder regenen in de winter en in de zomer neemt de intensiteit

Afgelopen nacht trok noodweer over [Noord-Brabant en Limburg](#) en hadden [Duitsland](#) en [Frankrijk](#) te kampen met extreem hoge waterstanden. Het was niet voor het eerst dit jaar dat we te maken hadden met extreem weer.

"Welkom in het nieuwe klimaat", zegt NOS-weerman Gerrit Hiemstra. "Dit zijn voorbeelden van weersituaties die we waarschijnlijk in de toekomst vaker mee zullen maken."

Heftigere buien

Volgens Hiemstra wordt dit voorspeld in de [klimaatscenario's](#) die het KNMI een aantal jaren geleden heeft ontwikkeld. De laatste scenario's zijn in 2014 gemaakt. Daarin staat dat we in Nederland rekening moeten houden met

Anticiperen op extreme neerslag

“welkom in het nieuw klimaat”

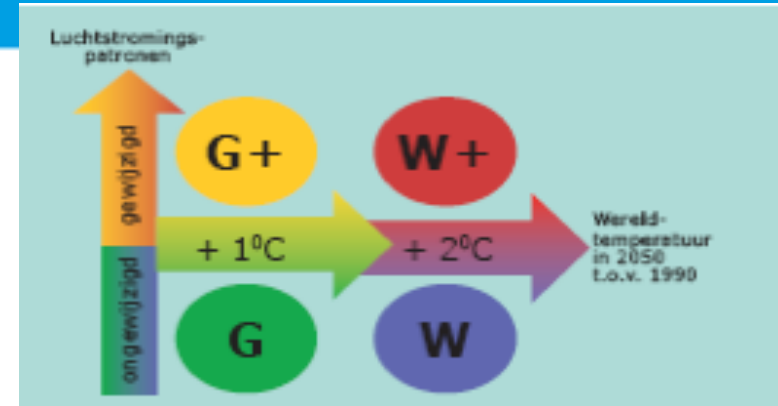
Tauw

Groen moet je doen
14 juni 2016

Expert stedelijk water, Tauw
Lector Water in en om de stad, Hogeschool van Amsterdam

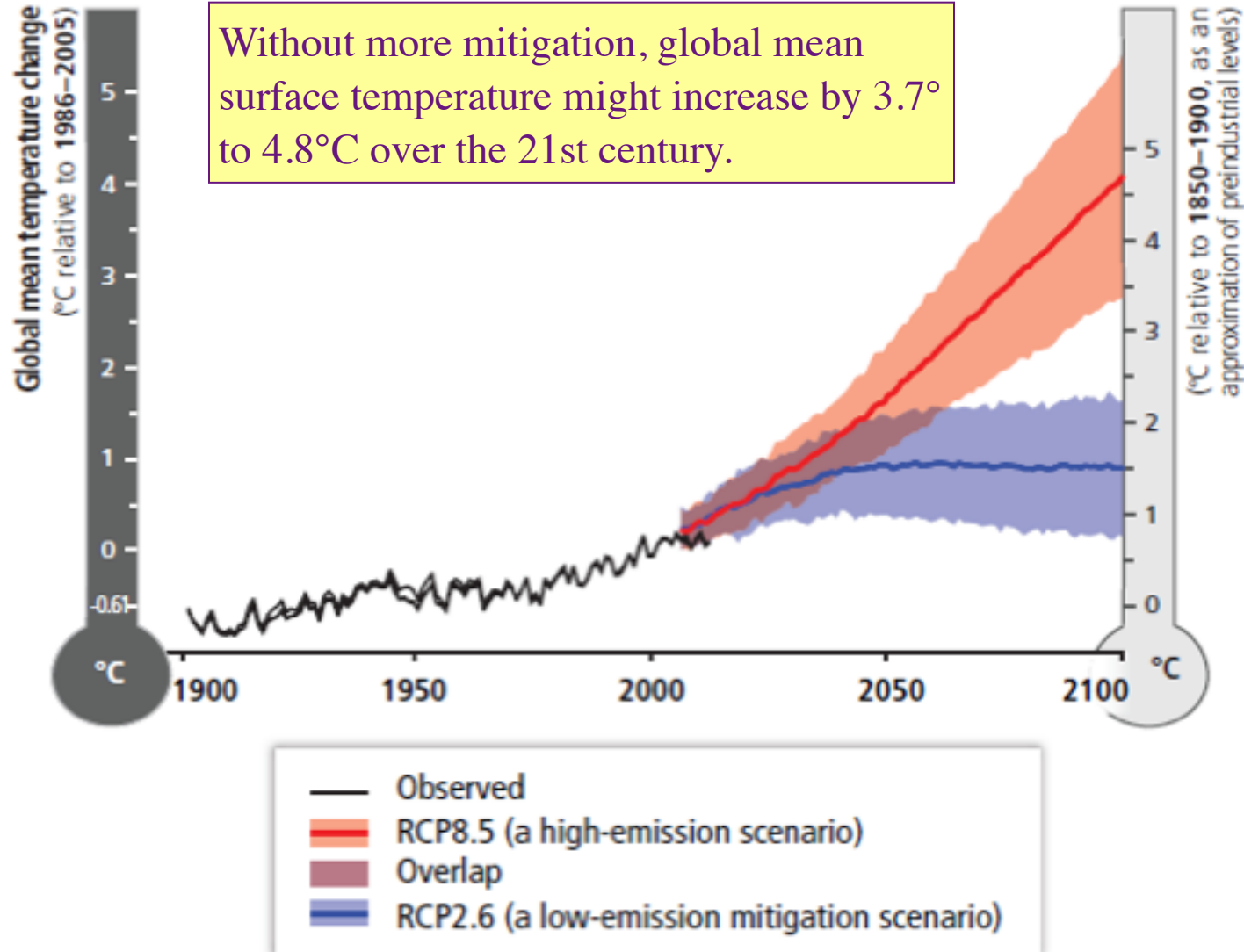
Klimaatveranderingen

- +2 graden in 2100
- Window of opportunity closes!
+3,7 graden?

IPPC verwachte stijging temperatuur

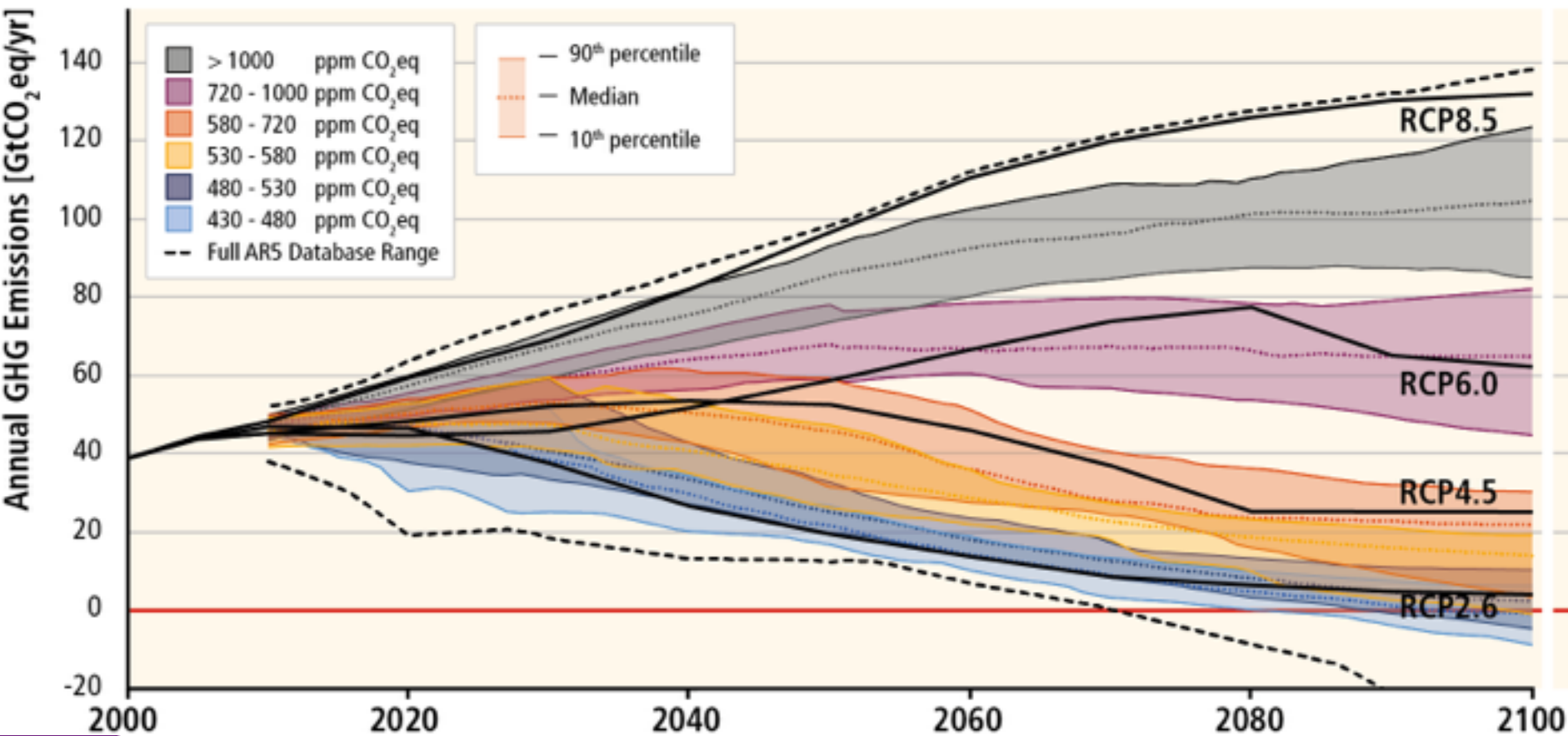
IPPC summary 2014

Voorspellingen broeikasgasemissies

GHG Emission Pathways 2000-2100: All AR5 Scenarios

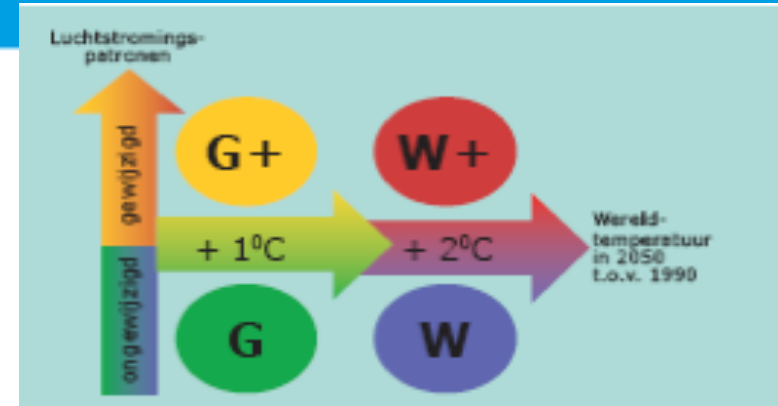
IPCC summary 2014

Tauw

Klimaatveranderingen

- +2 graden in 2100
- Window of opportunity closes!
+3,7 graden?
- Mitigatie → + adaptatie
- Natter, heter, droger
  - Wateroverlast, overstroming, hittestress, verdroging
  - Schade aan huizen, inboedel, leefbaarheid, mensen

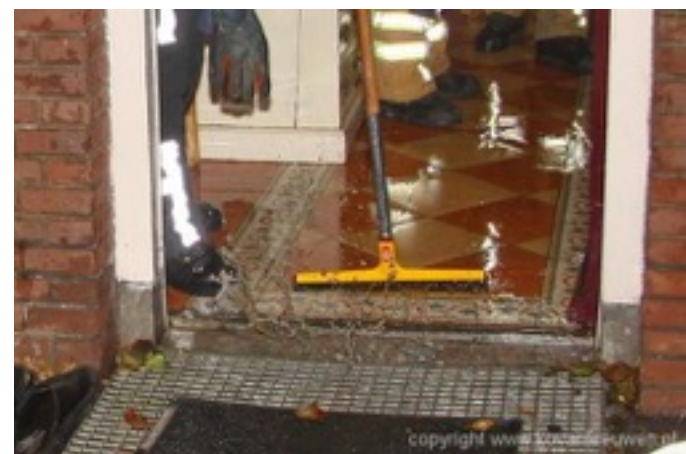
Moeten we wat? / Wat moeten we?

2015: **Beleid NL → Klimaatbestendige herinrichting**

Tauw

copyright www.kanalenetweb.nl

Tauw

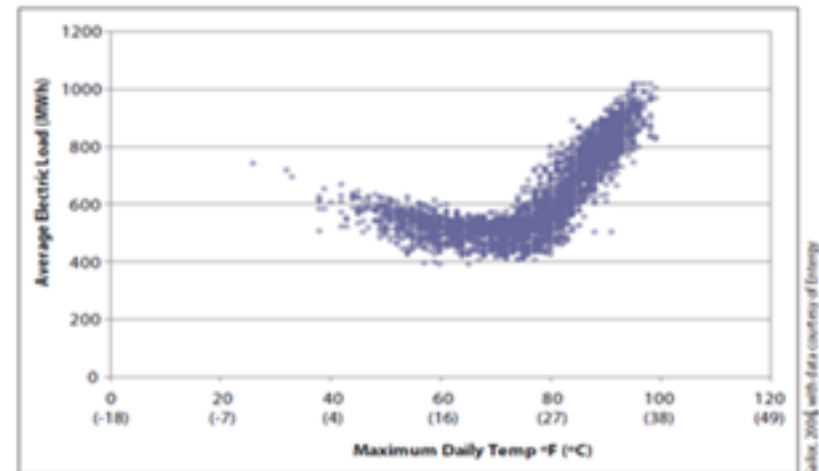
hittegolf 30 juni – 5 juli, 2015

Gevolgen van hitte

Figure 8: Increasing Power Loads with Temperature Increases¹⁴

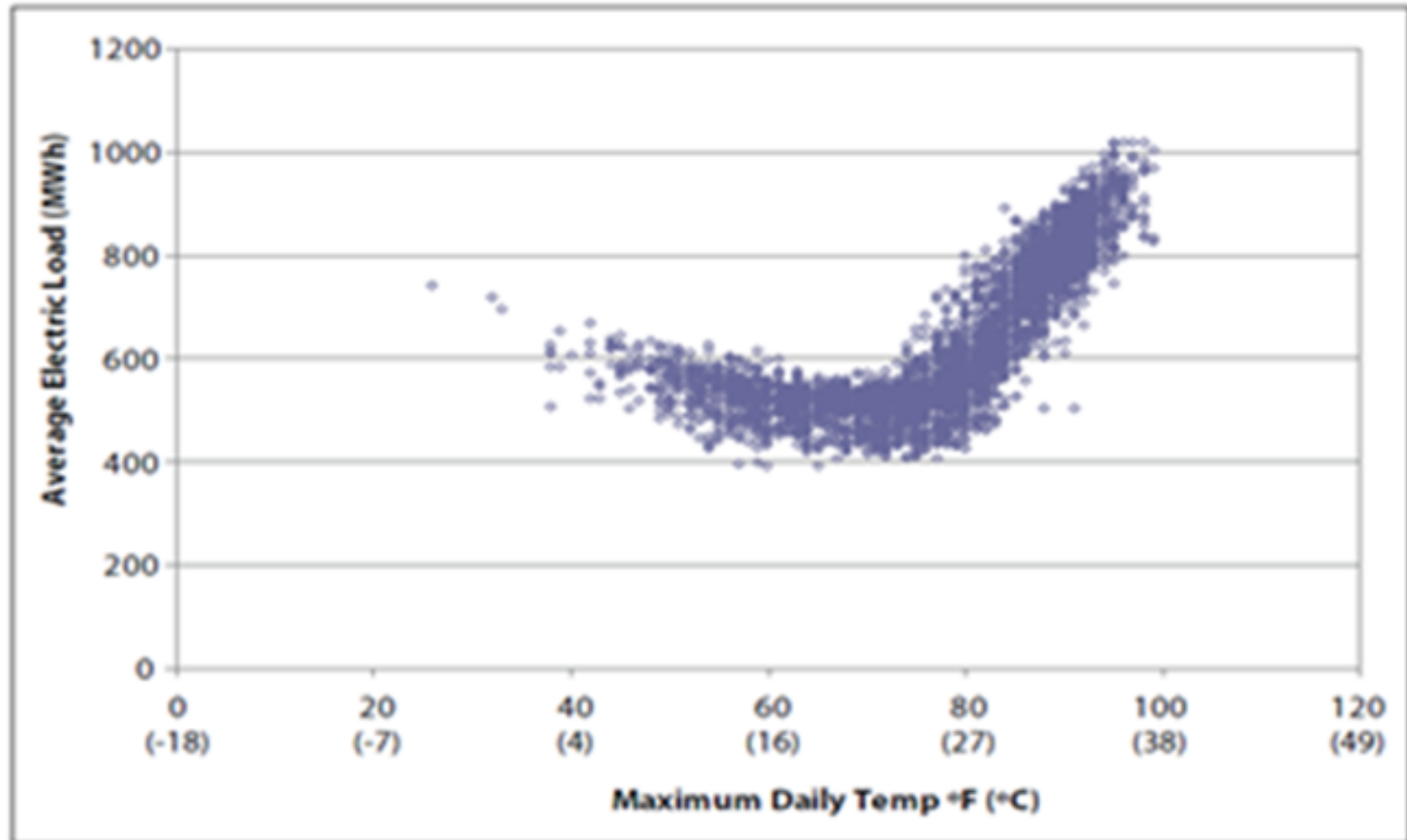

Marathon gestaakt wegens hitte

Sterfte - temperatuur

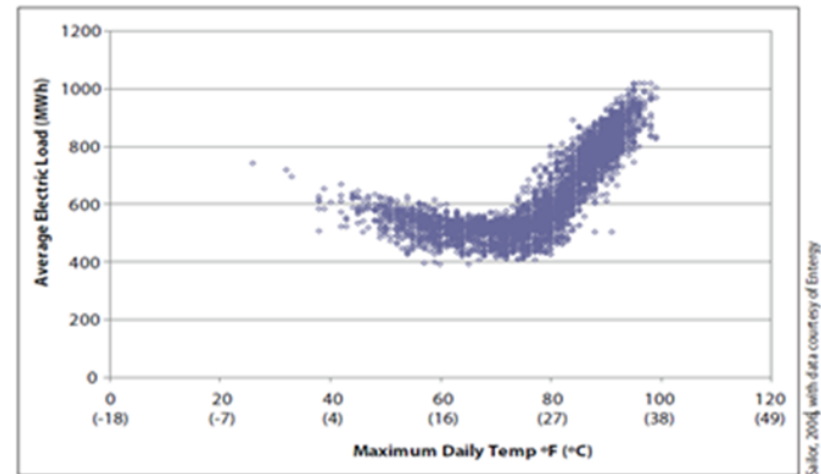
Figure 8: Increasing Power Loads with Temperature Increases¹⁴

Gevolgen van hitte

Figure 8: Increasing Power Loads with Temperature Increases¹⁴

Marathon gestaakt wegens hitte

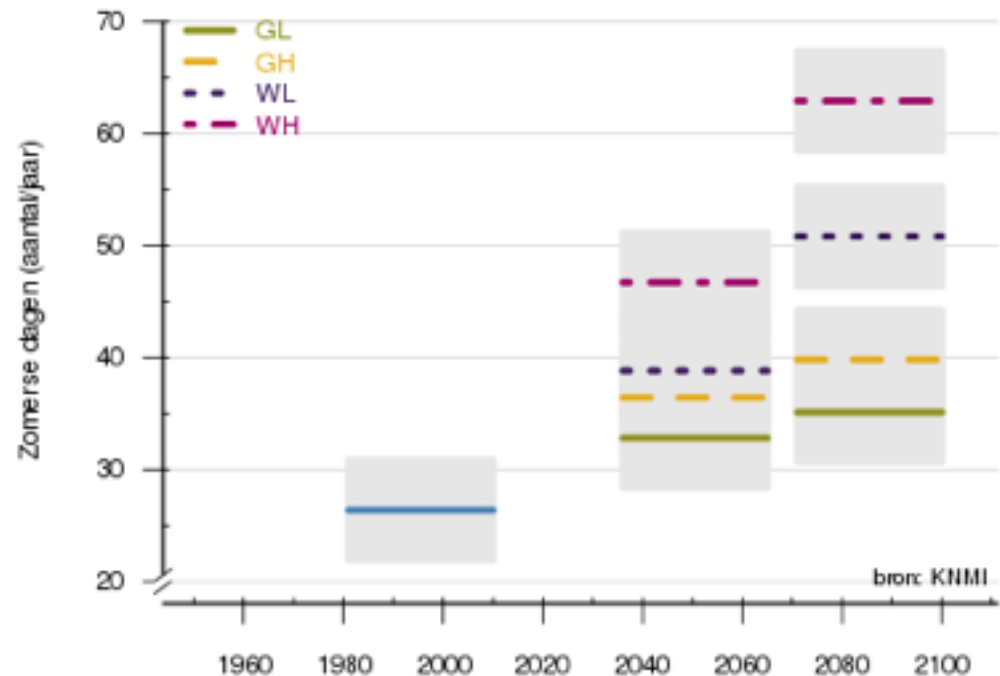
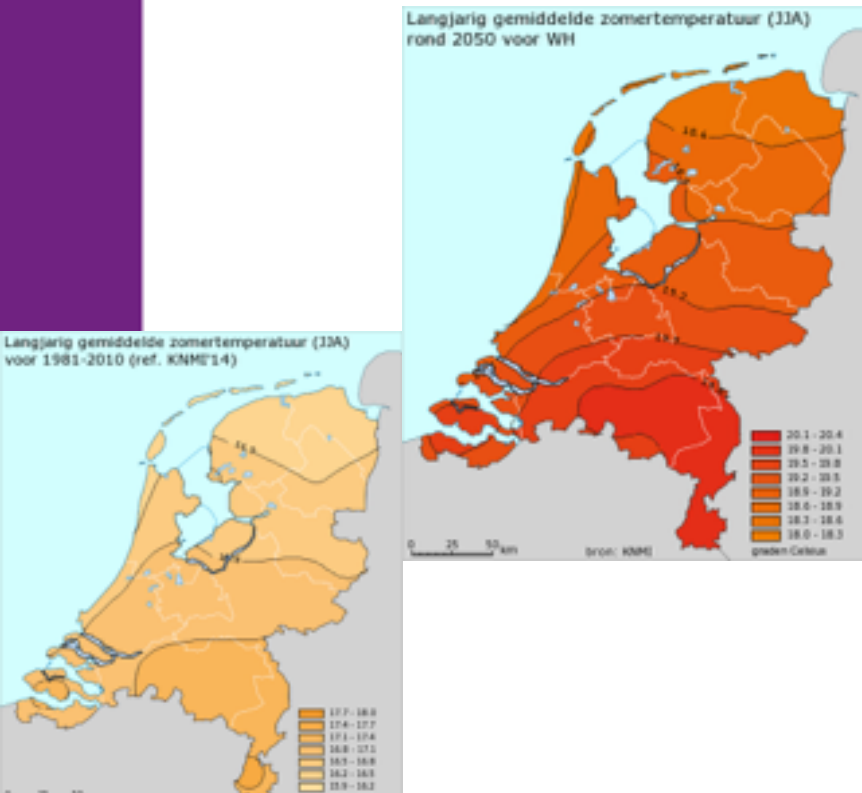
Tour de france, Utrecht, 4 juli 2015

Temperatuurstijging in nl

Stijging tot 2050:

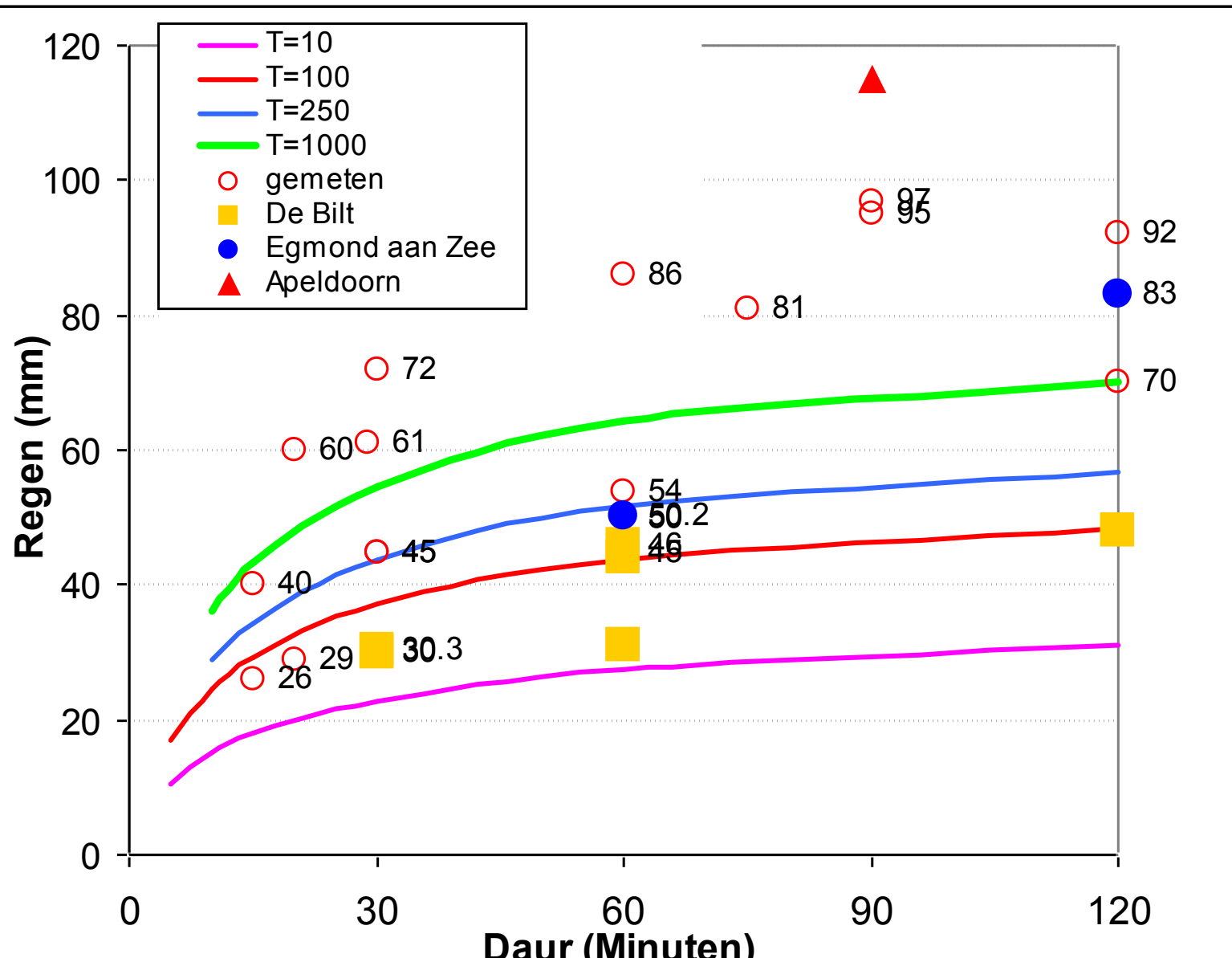
- gemiddelde zomertemperatuur: 1 - 2,3 °C (nu: 17,0 °C)
- aantal zomerse dagen: 22 – 70 % (nu: 21 dagen)
- meer kans op hittegolven
  - → meer doden

Rainfall (max hourly)

Tauw

GEMETEN EXTREME NEERSLAG

Maximale uurneerslag

Gemeten max neerslag in
1 uur

A'dam: 28 - 56 mm

NL: 79 - 127 mm

NW EU: 90 mm

Top10 extreme neerslag

Schiphol klokuren

mm/uur

1	16-Jul-2007	28
2	7-Aug-2008	28
3	22-Jun-1982	25
4	23-Aug-2004	25
5	26-Aug-2010	25
6	4-Jul-2005	22
7	29-Jul-1998	21
8	30-Jul-2002	21
9	23-Aug-2010	20
10	26-May-2009	20

Adam radar klokuren

mm/uur

24-Aug-2002	56
23-Oct-2006	45
19-Aug-2006	41
24-Aug-2002	40
16-Jul-2007	37
14-Jun-2007	36
22-Jun-2007	32
11-Jun-1998	31

NL Top10 klokuren

mm/uur

28-Jun-2011	79
2-Jun-2003	73
5-Aug-2002	69
29-Jun-2005	64
8-Jun-1996	54
24-Jun-1983	51
14-Jun-2007	50
29-Jun-1997	48
21-Aug-2006	42
21-Jul-2004	42

NL radar klokuren

mm/uur

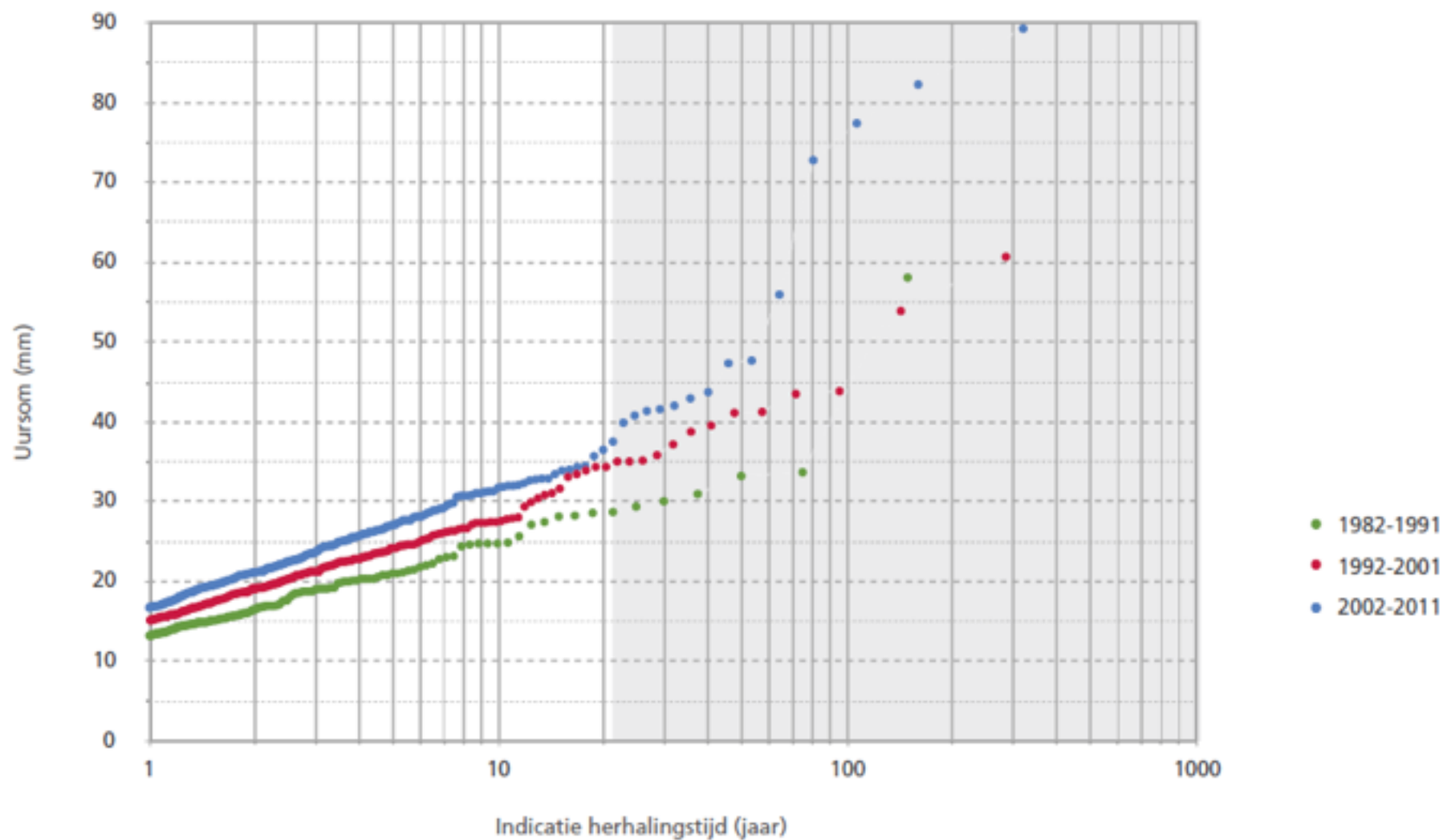
3-Jul-2000	127
28-Jul-2006	106
7-Aug-2002	92
5-Jul-2001	88
29-May-1998	86
2-Jun-2003	82
7-Aug-2002	79
22-Aug-2000	77
13-Jul-1999	76
18-Aug-2004	71

Top klokuren Europa,

mm/uur

UK, berkshire	12-Jul-1901	92
belgie	6-Aug-1994	80
belgie - sournoy	24-Jun-1983	75
		mm/2uur
West Yorkshire	11-Jun-56	155
Copenhagen	2010	150
		mm/uur
		Wereld
Monggol, China	3-Jul-1975	401
Holt, USA	22 juni 1947	305

(Copenhagen 150 mm in 2 uur)

Figuur A.1 Vergelijking reeksduur uursommen voor verschillende perioden op grondstation de Bilt

Klimaatveranderingen → groen helpt

- Water vasthouden
- Verdamping
- Schaduw

Voordelen van groen (TEEB-stad)

Tauw

Openbare ruimte

- WADI
- Doorlatende verharding
- Ruimte op straat
- Meer groen op straat

Tauw

Openbare ruimte

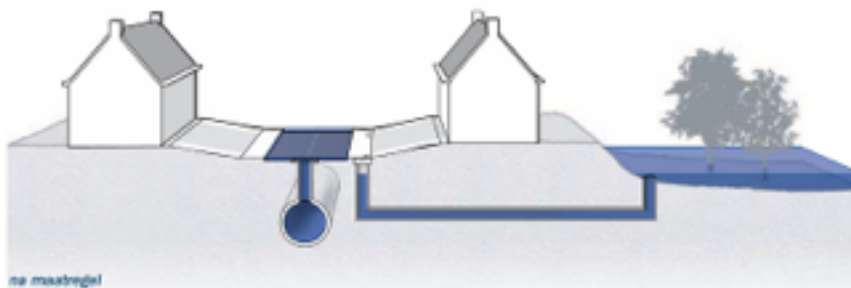
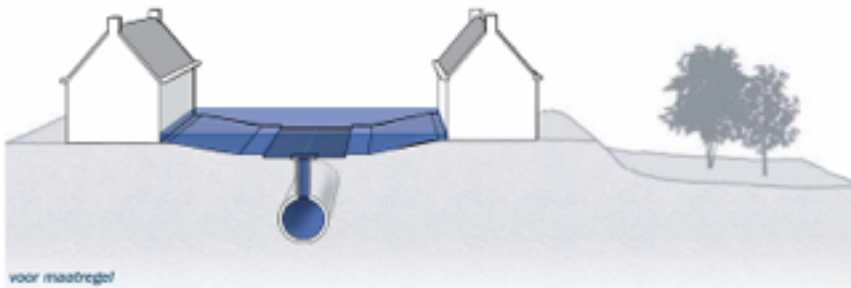
- WADI
- Doorlatende verharding
- Ruimte op straat
- Meer groen op straat

Tauw

Openbare ruimte

- WADI
- Doorlatende verharding
- Ruimte op straat
- Meer groen op straat

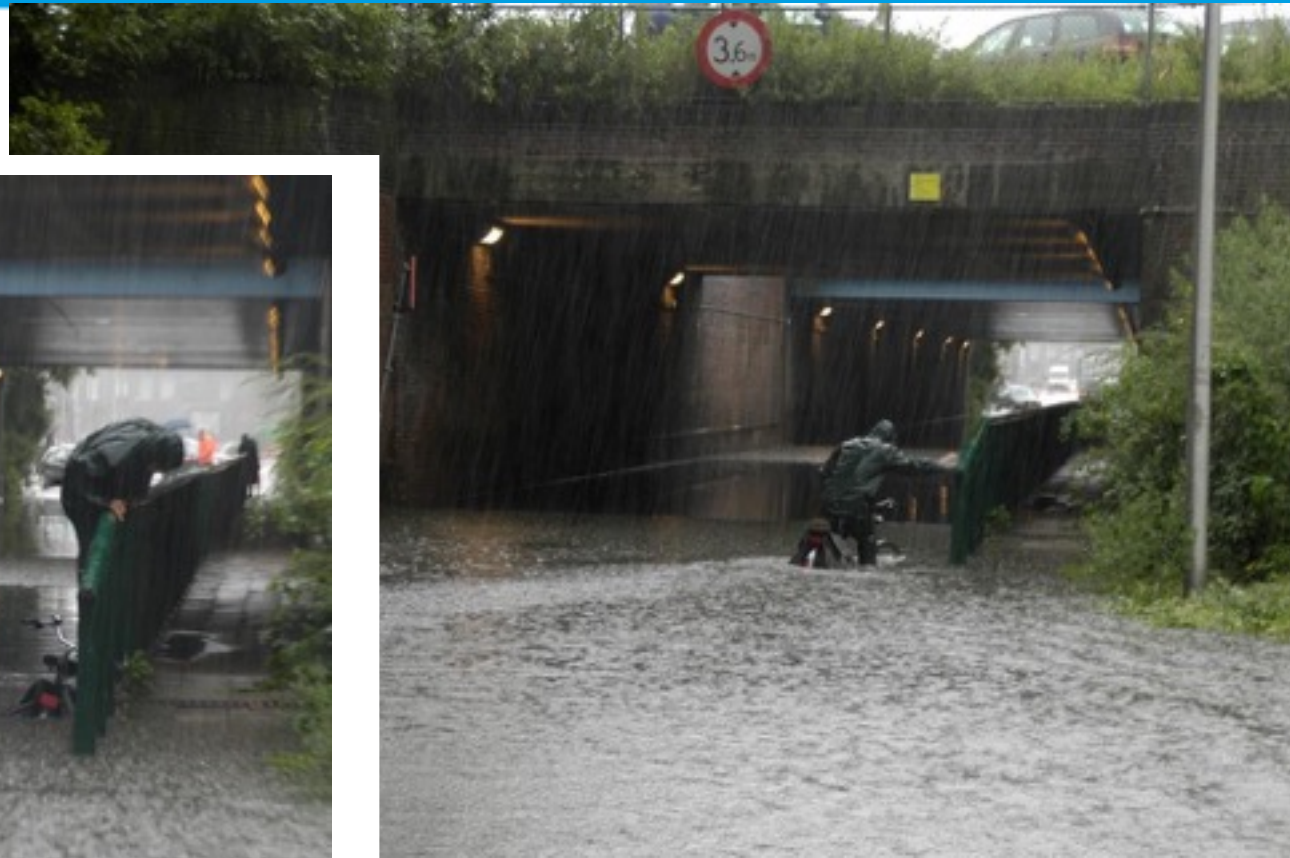

Thuis

- Minder verharding tuin
  - Regenton/vijver
  - Infiltratiekratten
-
- Kunt u al het regenwater vasthouden?
    - Zet hem op!

Vragen?

Jeroen.kluck@tauw.nl

06-51707783

Tauw